Posebna izdaja ob 5. uri zjutraj.

Cena 12 vin., od tega 2 vin. za vojne preskrbninske namene.

Štev. 207 a. V Ljubljani, v nedeljo, 13. septembra 1914. Leto XLII.

Velja po pošti:
Za celo leto naprej . . K 28·—
za en mesec „ . . „ 2·20
za Nemčijo celoletno . „ 29·—
za ostalo inozemstvo . „ 35·—
V Ljubljani na dom:
Za celo leto naprej . . K 24·—
za en mesec „ . . „ 2·—
V spravi prejeman mesečno „ 1·70
Sobotna izdaja:
za celo leto . . . . . „ 7·—
za Nemčijo celoletno . „ 9·—
a ostalo inozemstvo . „ 12·—

SLOVENEC

Inserati:
Enostolpna petitvrsta (72 mm):
za enkrat . . . . po 18 v
za dvakrat . . . . „ 15 „
za trikrat . . . . „ 13 „
za večkrat primeren popust.
Poročna oznanila, zahvale, osmrtnice itd.: enostolpna petitvrsta po 20 vin.
Poslano: enostolpna petitvrsta po 40 vin.
Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici štev. 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona štev. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Kako je v Galiciji?

NAPREDOVANJE NAŠIH ČET PRI LVOVU.

Uradno se poroča iz glavnega vojnega poročevalskega stana: **Naša ofenziva je vedno močnejša in dobro napreduje. Po došlih poročilih je upanje, da bodo naše operacije v polnem obsegu uspele.**

OGRSKI MINISTER O POLOŽAJU.

Budimpešta, 12. septembra. Ogrski honvedni minister je izjavil včeraj v klubu vladne stranke: **Mi stojimo dobro, povsod dobro, vse naše pozicije so dobre.**

MINISTRI PRI CESARJU.

Dunaj, 12. septembra. (Kor. urad.) Cesar Franc Jožef je sprejel danes v daljši avdijenci ministra zunanjih poslov grofa Berchtolda, ministrska predsednika grofa Stürgkha in grofa Tiszo ter vojnega ministra viteza Krobatina.

SVETA MAŠA ZA ZMAGO NAŠEGA NAŠEGA OROŽJA.

Dunaj, 13. (Kor. urad) Danes na praznik imena Marijinega bo kardinal knez in nadškof dr. Piffl v stolnici sv. Štefana pred izstavljenim Najsvetejšim bral sv. mašo, pri kateri bo prosil božje pomoči našemu orožju.

NAPETOST MED BORZIJANCI.

Berolin, 12. septembra. (Kor. urad.) Čeprav je nada v končno zmago zveznih armad neomajno utemeljena, vendar ne poneha napetost glede izida borbe milijonskih armad v občevanju obiskovalcev borze. Kakor se čuje, prihajajo podpisi za nova posojila zelo mnogoštevilno in je pričakovati velikih uspehov. Posamezni bankovci so, zdi se, zelo zaželjeni in iskani, zlasti švicarski.

BEGUNCI IZ GALICIJE.

Dunajski listi poročajo, da se je v dvorani gremija dunajskih trgovcev te dni zbralo več stotin beguncev iz vzhodne Galicije, ki po večini pripadajo trgovskemu stanu, da se posvetujejo o svojem položaju. Predsednik zborovanja je sporočil, da je vlada dosedaj dala na razpolago za begunce pol milijona kron.

KAKO SO LVOV IZPRAZNILI.

Cenzurirani »Grazer Volksblatt« prinaša od očividca sledeče poročilo: Na izpraznitev Lvova se ljudstvo ni pripravljalo. Še en dan pred izpraznitvijo so vplivne osebe priporočale ljudstvu, naj mirno čaka, ker še ni nobene nevarnosti. Šele potem, ko so vojaki po bojih pri Winikli korakali skozi mesto in naznanjali prihod približujočega se sovražnika, so se odločili premožnejši sloji, da mesto zapuste. Spravili so vse potrebno skupaj in šli peš do kolodvora, ker izvoščeki niso več vozili. Pravzaprav bi si moral vsak omisliti potni list pri poveljstvu, ali ljudstva je bilo toliko in naval pri poveljstvu tako velik, da je večina odšla brez njega. Begunci so se bali, da jim bodo vse imetje oropali. Po sreči Rusi niso imeli tega namena in so mestu prizanesli. Takoj po prihodu v mesto so postavili straže pred vse velike lokale. Krajevne oblasti niso imele časa, da bi meščanstvo o prihodu Rusov s plakati obvestile. Župan Neumann, eden ustanoviteljev poljskih legij, je hitro mesto zapustil, ker so Rusi razpisali zanj veliko nagrado, da bi ga dobili v pest. Deželne oblasti so odšle v Krynico v Karpatih. Tudi uprava železnice je bila presenečena in je mogla potnikom samo dva vlaka dati na razpolago. Oba sta odšla proti Krakovu. Vožnja je trajala 30 ur. Večina jih je odšla na Dunaj, nekateri v Berolin.

Z BOJEV NA SEVERU.

Krakov, 13. septembra. »Nowa Reforma« poroča o bojih pri Lublinu, da so Rusi, ko so bežali, zasipavali vodnjake. Naši pionirji so zasute vodnjake seveda hitro zopet popravili.

RUSKI TOPOVI V BUDIMPEŠTI.

Budimpešta, 12. sept. (Kor. urad) Danes popoldne so pripeljali semkaj 16 na severnem bojišču zaplenjenih topov. Proti večeru so jih pripeljali pred parlament. Vkljub lijočemu dežju je mnogoštevilna množica gledala, ko so topove mimo vozili. Na topovih je bilo opaziti poškodbe po naših granatah in strojnih puškah. Večina topov nima zaklepov. Vožnjo je vodil topniški stotnik. Pred glavnim pročeljem parlamenta so topove postavili v vojno vrsto. Neštete množice ni motil dež, ko si je topove ooledovala.

ZAPRISEGA POLJSKIH LEGIJ V KIELCU.

Krakov, 13. septembra. Ob zaprisegi nekega oddelka poljskih legionašev v Kielcu so došli iz Krakova poveljnik poljskih legij, generalni major Baczynski, stotnik Zagorski in ulanski nadporočnik grof Krasicki. Na trgu je sprejel generala poveljnik polka legionašev Pilsudzky, nakar so po sv. maši legionaše zaprisegli.

RUSKI VOHUN USTRELJEN.

V Katovicah so aretirali, kakor poročajo nemški časopisi, policijskega komisarja Richterja, ki je vohunil za Rusijo. Richterja so na podlagi sodnijskega izreka v Vratislavi ustrelili.

UREDNIK »GLOSA NARODU« RANJEN PRI KRASNIKU.

V vojaški bolnici v Krakovu leži ranjeni urednik »Glosa Narodu« g. Boleslav Strycharski. Gospod Strycharski se je udeležil kot podčastnik 13. pešpolka zmagoslavne bitke pri Krasniku in je bil tu ranjen v nogo od kosa šrapnela. Kakor znano, se je 13. pešpolk v tej bitki odlikoval po velikem junaštvu.

ZA RANJENCE.

Dunaj, 12. sept. Grof Apponyi je priredil svoj grad Eberhard za bolnišnico. Nadškof v Erlavu je pripravil v svojem gradu prostor za 40 ranjencev.

NADVOJVODA EVGEN IN TELESNI ZDRAVNIK CESARJEV PRI RANJENCIH.

Dunaj, 13. septembra. (Kor. urad.) Včeraj je obiskal ranjene častnike in moštvo v splošni bolnišnici nadvojvoda Evgen. Z vsakim je posebej govoril in ga povprašal po njegovem zdravstvenem stanju. Mudil se je v bolnišnici 2 uri. Ranjence je obiskal v imenu cesarjevem tudi telesni zdravnik cesarjev dr. Kerzl in se informiral o njihovem stanju.

ODLIKOVANI JUNAK REIF.

Opava, 13. septembra. »Troppauer Zeitung« poroča, da je bil pešec Julij Reif deželno brambnega polka št. 31, ki je bil radi svojih junaštev 24., 27. in 28. avgusta povišan za narednika in odlikovan z zlato hrabrostno svetinjo, pred dvema letoma na mestnem gledališču v Opavi angažiran kot gledališki igralec.

PISMA RANJENCEM V BOLNIŠNICAH POŠTNINE PROSTA.

Dunaj, 12. septembra. (Kor. urad.) Razpis vojnega ministrstva odreduje, da so pisma in dopisnice, naslovljene na ranjeno moštvo, ki se nahaja v bolnišnicah, poštnine proste. Pisma in dopisnice, ki jih odpošljejo ranjenci iz bolnišnic, so tudi proste poštnine, če imajo pečat dotične bolnišnice in zaznamek: Vojaška oskrba (Militärpflege), pa le tedaj, če jih zbero in jih bolnišnica skupaj odda na poštnem uradu.

Proti rusofilstvu v Rumuniji.

Budimpešta, Časnikarski brzojavni urad ogrskega ministrskega predsedništva poroča: Rumunska kulturna liga je poslala vsem svojim krajevnim podružnicam okrožnico, v kateri jih poziva, naj delujejo na to, da ves rumunski narod zvesto sledi kraljevi politični direktivi, ker bi mogla biti vsaka druga politika katastrofalna za Rumunijo. Uradni list nadškofa v Sibinju »Il Telegraful Roman« priobčuje tekst te okrožnice in pripominja, da je ta korak kulturne lige, ki predstavlja na Rumunskem najnarodnejšo smer in ima ozke zveze z ogrskimi Rumuni, velevažen. To je obenem dokaz, da je rusofilna struja na Rumunskem, če sploh obstoji, brez vsakega pomena.

Rusi izvršili smrtno obsodbo nad grofico Kleinmichel.

Peterburg, 12. sept. **Veliko pozornost je vzbudila vest o usmrtitvi grofice Kleinmichel, v katere salonu so se shajali skoro vsi poslaniki in ruski ministri.**

Srbska katastrofa v Sremu.

9000 SRBOV UJETIH PRI KUPINOVU IN PROGARJU.

Osješka »Slav. Presse« prinaša v posebni izdaji naslednjo cenzurirano vest iz Budimpešte: **Naše čete so v kotu Kupinovo—Progar zopet ujele 9000 Srbov in zaplenile ogromno vojnega materiala.**

Iz tega izhaja, da je naša vojska izvojevala v Sremu novo zmago, ki še prekaša zmage pri Rači, Mitrovici, Klenku in Jarku.

Ista poročila imajo tudi cenzurirani zagrebški listi.

Srbski general Stjepanović je po poročilih hrvaških listov v bojih pri Mitrovici padel.

KAKO SO SRBI BOMBARDIRALI NEUTRJENO MITROVICO.

Zagreb. Tukajšnji listi priobčujejo naslednje cenzurirano poročilo iz Mitrovice: Srbi so o priliki svojega vpada bombardirali neutrjeno mesto Mitrovico. Vojaški postajni poveljnik je takoj alarmiral ondi zbrane čete in jih vodil v boj.. Bombardiranje je napravilo dokaj škode. Več hiš se je vžgalo. Oblasti so se z uradnimi blagajnami in spisi preselile v Čalmo. Prostor okrog Mitrovice je popolnoma očiščen Srbov. Obalo varjejo straže in ni več nobene nevarnosti. Boji s Srbi so bili ogorčeni in ljuti; srbske izgube so ogromne, naše neznatne.

PODROBNOSTI IZ BOJA PRI MITROVICI.

Cenzurirani »Grazer Volksblatt« poroča iz Zagreba: Dne 9. t. m. so došli v Zagreb begunci iz Mitrovice, ki so vzdržali bombardement, a so nato ob prvi priliki zapustili vroča tla.

Srbi so nato pričeli obstreljevati Mitrovico z desnega brega Save. Medtem ko je obstreljevala srbska artiljerija Mitrovico, so se izkrcale srbske čete pri Klenaku in pri Jarku, od tu so prodirale proti Rumi, od tam so pa korakale proti Mitrovici, kjer se je katastrofa izvršila. Savo so zagozdili kupi mrličev, ker je tam zelo plitva; razteza se tudi močvirje, ki je bilo kmalu polno mrličev. V mestu samem so se bili boji, ki so bili osobito hudi v Slovenski ulici. Mesto so srbske krogle seveda poškodovale, med drugimi poslopji je poškodovana katoliška cerkev, pošta, »Srbski dom« in velika kaznilnica. Neki častnik, ki se je 9. t. m. vrnil z južnega bojišča v Zagreb in ki je po svoji šarži o vsem precej poučen, je pripovedoval, da razen najmerodajnejših oseb ni nihče znal, kaj da se pripravlja. Nahajal se je v Zemunu in zapazil, da so pri poveljstvu v najboljši volji, a če je vprašal, kaj da je, je vedno le čul, da odrinejo na rusko bojišče. Zvečer so res vse potrebno naložili v vlake, a ko so se pripeljali v Indijo, se je ukazalo izstopiti in kmalu ni bilo povelje več tajno. Mitrovica, Ruma in Indija leže 20 do 30 kilometrov narazen.

× × ×

General Frank, ki je izbojeval slavno zmago pri Mitrovici, je bil pred leti brigadir v Ljubljani in je stanoval na Bleiweisovi cesti.

PROSLAVA ZMAGE PRI MITROVICI PO HRVAŠKEM.

Zagreb, 12. septembra. Po vseh hrvatskih mestih in trgih slovesno proslavljajo zmago naših čet nad srbsko timoško divizijo pri Mitrovici. Takoj, ko je došla vest o naši zmagi nad Srbi, so se povsod zbirali prebivalci, prirejali bakljade in navdušene manifestacije v čast naše armade.

JUNAŠKI ČIN AVSTRIJSKEGA NADPOROČNIKA.

Novi Sad. Ko so Srbi ob zadnjem vpadu šli preko Save, so jih naši pustili, da so prišli popolnoma blizu. Tedaj pa so otvorili nanje tako ljut ogenj, da so se Srbi v največjem neredu umaknili nazaj ter v svojem begu niso imeli niti toliko časa, da bi bili vzeli s seboj čez improvizirani most svoje tri topove. Ko je to opazil neki naš nadporočnik, je z dvema tovarišema pohitel k srbskim topovom, jih nameril na srbsko vojsko in s streli porušil most čez Savo. Srbska artiljerija ni imela časa, da bi bila sprožila le en strel proti nam.

KAKO JE V BELGRADU?

Zagreb, 11. septembra. Tukajšnji listi priobčujejo cenzurirano brzojavko iz Zemuna: V mestu je zopet mir. Škoda, ki jo je povzročila srbska artiljerija, ni tako velika, kakor se je prvi hip zdelo. Bombardement naših topov je srbske topove prislil, da so umolknili. Kolikor je moči videti z daljnogledom, so naši topovi napravili v Belgradu mnogo škode.

Albanska vstaja v Novi Srbiji.

Carigrad, 13. septembra. »Le Jeune Turc« poroča iz Sofije: Albanci na celi črti prodirajo proti Srbiji. **V okolici Debre so ujeli Albanci en bataljon redne srbske armade** in so Srbom en top in veliko vojnega materijala zarubili. V skadrski okolici so zasedli Malisori več važnih točk. **3000 Albancev, ki jim poveljujeta Iza Boljetinac in bej Priština, prodira hitro proti Kosovu. Srbske posadke se ne morejo Albancem upirati in se povsod umikajo.**

Grški vojaki v Novi Srbiji.

Solun, 13. sept. Grške oblasti odpošiljajo večje vojaške transporte, večinoma Evzone, v Novo Srbijo in sicer na zahtevo Srbije, ki se boji, da ne bi revolucionarni Bolgari proglasili samostojne vlade.

Napredovanje naših čet v Črnigori.

Budimpešta. »Az Est« priobčuje naslednje cenzurirano poročilo iz Črnegore: 29. avgusta opoldne je dobil en naš gorski oddelek povelje, da pro-

dira v smeri Korito—Kobila-Glava—Meka-Gruda in sovražnika, ki se je ustanovil v bližini Korita, vrže nazaj. Bil je lep, topel dan, ko je naš oddelek krenil na pot. Toda že popoldne je začelo močno deževati, kar nas pa ni oviralo v prodiranju. Komaj smo se proti večeru pokazali pod Koritom, že je sovražnik otvoril ogenj na nas. Bile so redne črnogrske čete pod poveljstvom ruskega častnika. Bilo je krog 2000 mož s 4 lahkimi topovi. Črnogorci so se hrabro borili, a naši so kakor besni napadali. Končno so se Črnogorci pozno ponoči umaknili. Zjutraj se je boj nenadoma zopet pričel. Črnogorci so otvorili ogenj s šrapneli, mi smo jim odgovorili s topovi. Boj je bil ljut. Tako so spopadi trajali že pet dni, ko smo končno dospeli do Suhe Gradine. To je 800 m visoka gora z malimi utrdbami. Štiri naše stotnije so začele juriš na goro. Bitka je trajala več ur, končno je Suha Gradina, ki leži 17 km daleč v Črnigori, bila naša. V teh bojih smo imeli vsega 107 ranjencev in 18 mrtvih. Vjeli smo 30 Črnogorce in zaplenili 2 topa.

SRBIJA NOČE POSODITI ČRNIGORI TEŽKIH TOPOV.

Rim, 11. sept. Preko Bukarešta je prispela semkaj vest iz Niša, da je črnogorska vlada zahtevala, da ji Srbija pošlje svoje težke oblegovalne topove. Srbija je odgovorila, da topov ne more dati, ker jih sama rabi in je tudi prevoz težkih topov silno težaven.

Radko Dimitrijev izbacnjen iz ruskega častniškega zbora.

Sofija, 13. septembra. Radko Dimitrijev, prejšnji bulgarski poslanik, ki je proti volji svoje vlade vstopil kot general v rusko službo, je bil v častniški kazini v Sevastopolju po nekem višjem ruskem častniku označen kot vsiljivec, na kar je potegnil orožje, a so ga še pravočasno ostali častniki razorožili. Dimitrijev je bil zato iz Sevastopolja odpoklican in govori se, da je bil iz ruskega častniškega zbora izbacnjen. Prijatelji Dimitrijeva so pa razširili vest, da je bil Dimitrijev v boju z avstrijskimi četami »ranjen«.

S francoskih bojišč.

MRTVI PARIZ.

Kakor poročajo iz Pariza, je tam vse javno življenje postalo popolnoma mrtvo. Jasno se opaža, da je sedaj glavno mesto Francije Bordeaux. Pariške ceste so ob 8. uri zvečer že popolnoma prazne. Že dva dni dežuje. Padec trdnjave Maubeuge v Parizu še ni znan.

FRANCOSKI IZSELJENCI V LASTNI DEŽELI.

Iz Curiha poročajo: Beg prebivalstva iz severne Francije zavzema čezdalje večje dimenzije. Cela Francoska kaže sliko velikega preseljevanja. Mnogo teh »izseljencev v lastni deželi« je rešilo le malo svojega premoženja. Kako bo južna Francoska to velikansko množino ljudi prehranila je skrbipolno vprašanje, pred katero so postavljene francoske province, ki še niso prizadete po vojski.

CENZURA NA FRANCOSKEM.

Kodanj, 12. sept. (Kor. urad) Glasom vesti iz Pariza se tam cenzura listov skozinskoz strogo izvaja. Kakor se sliši, se oblastva resno bavijo z vprašanjem, kako bi časnike nadomestili z uradnimi biljetini.

DEZERTACIJE V FRANCOSKI ARMADI.

Rim, 12. sept. Dopisnik lista »Gazetta del Popolo« v Parizu je zelo iznenadjen nad pripovedovanjem francoskih ranjencev, ki prostodušno priznavajo, da so mučili nemške ranjence. — Francozi priznavajo, da je v bitki pri Metzu dezertiralo veliko francoskih vojakov. 300 vojakov in mnogo častnikov je bilo radi bega ustreljenih, cela vrsta generalov pa odstavljenih.

VOJNA SLUŽBA DUHOVNIKOV NA FRANCOSKEM.

Znano je, da so francoski Jakobinci prisilili tudi katoliško duhovščino, da mora v armadi aktivno služiti. Francoski duhovniki morajo ravno tako na vojsko, kakor vsi ostali francoski državljani. Jakobinska republika pa zato duhovnikov kot takih v armadi ne trpi in francoski vojaki bi morali na bojiščih umirati brez zadnjih tolažil, če bi jih skrivaj, kolikor seveda morejo, ne izpovedovali njih vojaški tovariši-duhovniki. Kakor poroča »Croise«, služi približno 20.000 katoliških duhovnikov v francoski armadi kot aktivni vojaki; torej dve petini francoske duhovščine; a všteti niso semeniščniki, redovniki in novici.

18 ČASTNIKOV FRANCOSKEGA GENERALNEGA ŠTABA UJETIH.

Strassburg, 13. septembra. Pri nekem transportu francoskih vojnih ujetnikov se nahaja 18 ujetih častnikov francoskega generalnega štaba. Zadnje dni so vozili skozi Strassburg veliko vojnih ujetnikov in zarubljenih francoskih topov.

NEMŠKI TRGOVEC USTRELJEN V OSTENDE.

Berolin, 12. sept. (Kor. urad) Wolfov urad poroča: Pred nekaj dnevi smo poročali, da je bil v Ostende neki nemški državljan ustreljen. Kakor smo izvedeli iz docela zanesljivega vira, gre v tem slučaju za zelo uglednega nemškega trgovca, ki se je nahajal še pred izbruhom vojne v kupčijskih zadevah na belgijskih tleh. Dotičnik ni nikdar vohunil.

PODROBNOSTI IZ BITKE PRI NANCYJU.

Berolin, 13. sept. Da se umaknejo uničevalnemu ognju nemške artiljerije, so Francozi pri Nancyju vse svoje topove spravili iz trdnjave, da bi ne bilo mogoče njih postojank izdati in da bi jih nemška artiljerija ne mogla obstreljevati. Načrt Francozov so pa preprečili nemški aviatiki, ki so poizvedeli, kje da stoje francoski topovi in so nemškim topničarjem naznanili smer artiljerijskega ognja.

NOVE FRANCOSKE VOJNE LADJE.

Milan, 13. septembra. Listi poročajo iz Marseilla, da so, kakor poroča »Agence Hawas«, pričeli letos graditi 8 velikih vojnih ladij in veliko trpedovk.

KAZNOVAN DENUNCIANT.

Mülhausen v Alzaciji, 12. septembra. (Kor. urad.) Ko so sredi avgusta Francozi vkorakali v Mülhausen, se je našlo dokaj ljudi, ki so Francozom ovajali tamošnje uradništvo ter priporočali, da dotičnike zapro. Stvar je bila tako v cvetu, da se je celo francoski specialni komisar nad tem ovajanjem zgražal. Eden teh denunciantov, ki je dosegel, da so Francozi aretirali tri stražnike, delavec Wohl iz Dornacha, je te dni dobil zasluženo plačilo: vojno sodišče ga je obsodilo v tri leta težke ječe.

OB SMRTI SOCIALNO-DEMOKRAŠKEGA POSLANCA FRANKA.

Berolin, 12. sept. (Kor. urad) Predsednik državnega zbora Kaempf je izjavil vodstvu socialno-demokraške skupine pismenim potom sožalje nad veliko izgubo, ki je zadela socialno-demokraško skupino in državni zbor z junaško smrtjo poslanca Franka. Namestnik državnega kanclerja, dr. Delbrück je poslal predsedniku državnega zbora sožalno pismo, v katerem pravi: V boju za obrambo Nemčije je padel na polju časti kot prvi član državnega zbora poslanec Frank ter zapečatil ondi s smrtjo mišljenje, katero je pokazal, ko je prostovoljno vstopil v vojsko.

FRANCOSKI VOJNI UJETNIKI DELAJO NA POLJU.

Monakovo, 13. septembra. Bavarsko vojno ministrstvo naznanja, da bodo morali ujeti Francozi osuševati močvirja in delati druga poljska dela.

VANDALIZEM FRANCOZOV.

Karlsruhe, 13. septembra. Generalni poročnik von Bäckmann, ki je proučaval razmere lazaretov v Saarburgu in v okolici, poroča, da so Francozi vandalično gospodarili. Niti na pošto in na lazarete se niso ozirali; podrli so vodovod, polomili zdravniške instrumente in so vse na nečuven način onesnažili.

Vojni plen Bülowe armade — 10.000 vjetnikov, 6 zastav, mnogo topov.

Berolin, 11. septembra. (Priv.) Armadno povelje generala-polkovnika pl. Bülowa, izdano njegovim krdelom, ugotavlja, da je oddelek armade, ki mu on poveljuje, v zadnjih bojih zaplenil oziroma zajel: **6 zastav, 59 topov, 55 strojnih pušk, 6800 kosov drugega orožja, 80 vozil ter 10.400 angleških oziroma francoskih vojnih ujetnikov.**

× × ×

Armada generala-polkovnika pl. Bülowa se vojskuje na desnem krilu nemških zapadnih armad, dotikajoč se skrajne leve skupine generala-polkovnika pl. Klucka. Bülowova armada je po zmagi nad Francozi in Angleži pri St. Quentinu prodrla čez reki Oise in Aisne do reke Marne in preko nje naprej proti jugu, kjer so se zadnje dni, vzhodno od Pariza, na tozišču med rekama Marne in Seine, približno na črti Meaux—Montmirail, dva dni vršili hudi boji. Iz te bitke, tako se zdi, prihaja bogati plen, ki ga pl. Bülow v povelju na armado navaja. Povelje omenja angleške in francoske ujetnike. Iz tega sledi, da so se v resnici tudi te bitke vzhodno od Pariza udeležili Angleži in Francozi skupaj in da so roko v roki dobili od Nemcev — batin.

Nemci zasedli Arras.

Berolin, 11. sept. (Priv.) Iz Rotterdama se poroča: Nemške čete so zasedle mesto **Arras** v departementu **Calais.**

× × ×

Arras, vlemski Atrecht, v starem veku Nemetacum, glavno mesto Atrobator, je dandanes mesto s kakimi 30.000 prebivalci, važno križišče železnic, ki vodijo v Calais, Boulogne in Montreuil, sedež škofa in mnogih zavodov ter verskih družb. Mesto leži približno v sredini proge Lille—Amiens, kateri krajni točki so, kakor znano Nemci že preje zavzeli. Sedaj šele je prišlo mesto Arras na vrsto, ki je strateško manjše važnosti. Arras je spadal prej z grofijo Artois k Burgundu.

Nemški zrakoplov nad Nancyjem.

Dunaj, 12. sept. **Nemški aviatik je vrgel v francosko mesto Nancy bombo, ki je raztrgala tla in napravila precej škode.**

Nemci pred Antwerpnom.

V Belgiji morajo Nemci še Antwerpen zavzeti in zasedli bodo celo Belgijo. Nemci že korakajo proti tej največji belgijski trdnjavi. Antwerpen obdajajo trije pasovi utrdb. Zunanji pas še ni popolnoma dograjen. Močno utrjeno točko Termonde so Nemci že zavzeli. Notranja pasa utrdb sta jako močna in utrjena tudi z jarki in z nasipi. Velik del utrjenega ozemja se lahko poplavi, kar so Belgijci že storili. Za drugim pasom utrdb se nahajajo tabori namenjeni, da sprejmejo belgijsko armado, kjer se je že belgijska armada utaborila. Če bi vojska ne bila Belgijcev presenetila, bi bili lahko dogradili še tretji pas utrdb in bi bili trdnjavo prve vrste še bolj ojačili. Antwerpen se kot močna, moderna trdnjava ne sme podcenjevati, a po dosedanjih izkušnjah ni nikakor izključeno, da tudi Antwerpen kmalu pade.

Berolin, 13. septembra. Neki Avstrijec, ki je pobegnil iz Antwerpna, je videl, da kopljejo Belgijci pred antwerpskimi forti jarke, ki jih napolnujejo z dinamitom, jih potem zopet zasipajo in jih zvežejo z nad- in podzemskimi žicami, da poženejo vse v zrak, kadar bi Nemci osvojili utrdbe.

Naši oblegovalni topovi pred Namurjem in Maubeuge.

V »Berliner Lokalanzeigerju« piše neki nadporočnik o boju za trdnjavo Namur: Celo noč smo kopali strelske jarke, postavljali žične ograje in menjevaje počivali v strelskih jarkih. Nenadoma razsvetle trije velikanski metalci svetlobe iz namurskih fortov naše postojanke. Zdaj se prične. Ssss... bum; ssss... bum, žvižgajo neprestano granate. Za nami zadaj v vasi granate zadevajo. Veseli smo, ker nismo prenočili na dvorišču velike graščine, kakor smo prvotno nameravali; ker tam je že vse polno granat. Pred nami že gore vasi, ki so jih naši briljantni topovi zažgali, katerim so viharno pozdravljeni Avstrijci s svojimi motorskimi baterijami krepko pomagali. Plameni, ki švigajo povsod v nebo, naznanjajo uspehe, ki so jih naši topovi dosegli. Na obeh straneh streljajo tudi patrulje in mali pehotni oddelki. Gromenju topov se kmalu privadimo. Žvižganje krogelj se namreč tako čuje, kakor da se nahajajo visoko nad našimi glavami. Če stojiš za topom, lahko celo zasleduješ, kje krogla leti. Ogenj pehote veliko bolj vznemirja radi velike množine krogelj, ki jih ni videti in strašno šumenje pst... pst... pst... ravno nad glavami. Drugi dan se je iz sovražnikovih fortov že manj odgovarjalo. Smrt je že kosila v strašnih grobovih, kakor lahko nazivamo tiste forte, ki so bili izpostavljeni streljanju iz naših 42 cm možnarjev. Taki dogodki neverjetno požive zmagovite čete. Ko je napočila noč, sovražnikovi metalci svitlobe že niso več iskali, kje da mi stojimo. Forti so tvorili že po 8. ali 10. strelu, ki je zadel, že razvaline; del posadke je že blaznel, kar se osobito v fortih mnogokrat zgodi. Že razobešajo forti bele zastave.«

Veseli nas pohvala našega topništva. Naši fantje, med njimi Slovenci iz Šiške, so bili z našimi topovi zmagonosni tudi pri trdnjavi Maubeuge.

Število vojnih vjetnikov na Nemškem.

Berolin, 12. sept. (Kor. urad) »Wolfov urad poroča: Glavni štab naznanja: Do 11. septembra je bilo na Nemškem nastanjenih okroglo 220.000 vojnih ujetnikov. Med njimi je Francozov: 1680 častnikov in 86.700 mož; Rusov: 1830 častnikov in 91.400 mož; Belgijcev: 440 častnikov in 30.200 mož; Angležev 160 častnikov in 7350 mož. Med častniki so: 2 francoska generala, med ruskimi 2 poveljujoča in 13 drugih generalov, med Belgijci poveljnik trdnjave Lüttich. Veliko število nadaljnih vojnih ujetnikov se ravnokar transportira v taborišča za vojne ujetnike.

ŠE VEČ VOJNIH UJETNIKOV NA NEMŠKEM!

Berolin, 12. septembra. (Kor. urad.) Wolffov urad poroča: V danes opoldne objavljenem številu vojnih ujetnikov, nahajajočih se v nemških taborih za vojne ujetnike, ni vštetih 40.000 Francozov, zajetih pri Maubeugeu, in velik del vbitki pri Tannenbergu na Vzhodnem Pruskem ujetih Rusov.

Diktator v Parizu. — Tujci na Francoskem pod orožjem. — Francoska druhal pustoši mesta.

Dunaj, 12. sept. **Pariški vojaški guverner je imenovan za diktatorja. Vsi tujci na Francoskem so poklicani pod orožje. Francoska druhal je v mestih Nizza, Montecarlo, Cannes in Mentone izvršila grozna opustošenja, tako da je obisk rivijere od strani tujcev za več let občutno oviran.**

Indijske čete v Franciji.

Rim, 12. sept. »Secolo« poroča iz Genfa: Indijske čete, ki jim poveljujejo angleški častniki, se vozijo neprestano iz Marseilla čez Lyon v Pariz.

× × ×

Če je genfsko poročilo resnično, dokazuje, da se ni le Rusija, marveč da se je tudi Anglija že več mescev za vojsko proti Nemčiji pripravljala. Precej časa namreč potrebujejo, predno zbero v Bombayu in v drugih indijskih pristaniščih močne vojaške oddelke in predno jih po morju morejo pripeljati v Marseille, odkoder jih baje že več dni vozijo v vojno črto. Zdaj se še ne more dognati, koliko vojakov da so tako Angleži Francozom poslali na pomoč. Poročalo se je pred dnevi, da je došlo 25.000 mož iz Indije v Egip.t Medtem so došle lahko nove čete. Nekaj so jih morali tudi v Egiptu pustiti. A če se Angležem tudi posreči, da vržejo večji del približno 150.000 mož močne indijske armade v Francijo, bi to bistveno položaja na francoskem bojišču ne spremenilo.

70.000 INDIJCEV V EVROPI.

Ženeva, 11. septembra. Agencija Stefani poroča: Brzojavka iz Simle v London naznanja odpošiljatev 70.000 indijskih vojakov v Evropo. Glavarji indijskih plemen so navdušeni, da morejo priti na pomoč materi domovini. Poslali bodo še tri brigade konjenice ter prevzeli nase del prevoznih stroškov.

Anglija dobi pol milijona novih čet?

Berolin, 12. sept. (Priv.) Preko Rotterdama poročajo, da je spodnja zbornica v včerajšnji seji odobrila predlogo, ki pooblašča vlado, da najame zopet 500.000 vojakov.

Asquith je utemeljeval predlogo, rekoč, da je Anglija ob pričetku vojne imela 400.000 mož pod prapori. Dne 6. avgusta se je dovolilo ojačenje armade za pol milijona mož. Takrat se je vzelo v službo 439.500 mož. Sedaj bo Anglija lahko postavila v boj 1,300.000 vojakov, ne glede na teritorialne čete, ki so še na razpolago, na narodno rezervo, indijska krdela in čete iz kolonij.

Bonar Law je odobraval predlogo, na kar se je sprejela.

O bombardiranju Tsinglava.

Tri japonska brodovja proti Nemčiji.

Berolin, 12. septembra. (Priv.) Iz Pekinga poročajo preko Rotterdama: Japonci so začeli 25. avgusta Čingtav bombardirati. Istodobno je bombardiralo japonsko brodovje, združeno z angleškimi, francoskimi in ruskimi vojnimi ladjami, pristanišče. Baterije s kopnega so na streljanje silovito odgovarjale.

Proti Nemčiji so mobilizirana tri velika japonska brodovja. Prvemu poveljuje kontreadmiral Tomosaburo-Kato, ki je dobil ukaz, da bombardira Čingtav. Poveljnika ostalih brodovij sta Sadakihi-Kato in Tsuhija. Ne ve se, kakšne ukaze imata, verojetno pa je, da ti brodovji ne bosta operirali v Rumenem morju, marveč, da bosta zasedli nemške otoke v Tihem oceanu.

Med Kitajsko in Japonsko je pretrgana vsaka zveza, ker je kabel med mestoma Naga-saki in Shanghai prerezan.

Berolin, 13. sept. (Kor. urad) Iz Šangaja poročajo amerikanski listi: Zavzetje zelo močno utrjenega Čingtava bo tvorilo zelo težavno nalogo Japoncev. **Žrtvovati bodo morali 100.000 mož,** predno dosežejo svoj namen. Posadka, ki šteje 7000 mož, je trdno odločena, da se vojskuje do zadnjega moža in do zadnje kaplje krvi. Zadnje tri tedne je 40.000 kitajskih kulijev vsak dan 18 ur ojačevalo utrdbe. Vsa okolica je podminirana in obdana z žičnimi ograjami. Branilci so z živežem in s strelivom preskrbljeni za več kot štiri mesece.

Berolin, 13. sept. V Ameriko došla poročila iz Vzhodnje Azije slovejo: Nemška vlada očita Kitajski, da krši nevtralnost in da podpira Japonsko v njenih načrtih. Kitajska vlada je odgovorila, da Nemčija s svojim vojnim oboroženjem sama krši dogovor glede na Vzhodno Azijo. »Daily News« pišejo: Če japonska vlada ne bo držala, kar je obljubila in se ne bo omejila na napad na Kiaučau, bo Anglija za posledice odgovorna. Britska vlada je dolžna, da izrabi ves svoj vpliv, da Japonce zadržuje od osvojevalne politike.

Rim, 13. avg. Iz Čifu se poroča, da so japonski transportni parniki izkrcali tiste čete pri Lunkovu, ki bodo oblegale Čingtau. Lonkovski zaliv leži na severu Šantunskega polotoka, severno od Kiaučaua.

Kdo je prerezal kabel z Avstralijo?

Dunaj, 12. sept. **Nemška križarica »Nürnberg« je prerezala pomorski kabel med Kanado in Avstralijo.**

Nemci zasedli Wallfischbai.

Nemški listi objavljajo londonsko poročilo, ki slove: Nemške čete so zasedle Wallfischbai Angleška vlada pristavlja, da zaliv lahko Angleži zopet zasedejo, kakor hitro dokonča južnoafrikanska vlada svoje priprave, da vpade v nemško južno-zahodno Afriko.

Wallfischbai leži ob Atlantskem oceanu na zahodnem obrežju južne Afrike in spada z mestom Šerrmännsdorf k angleški Kapkoloniji. Ozemlje so Angleži zasedli l. 1878.

Nemški ladji potopljeni.

Kodanj, 11. septembra. »Agencija Štefani« poroča iz Bordeauxa: Dve nemški trgovski ladji sta se pogreznili v Atlantskem oceanu. Potopili sta jih »Condè« in »Descartes«, kateri je podpirala angleška križarica »Bristol«.

Angleški roparski pohodi proti nemški trgovini.

Kolin, 13. septembra. Z nizozemske meje poroča »Kölnische Zeitung«: Izkušnje nemških trgovcev uče, da angleške kabelske družbe zdaj svoj monopol najpodlejše izrabljajo. Brzojavk iz nevtralnih dežela v Zedinjene države ne ekspedirajo, če se nahaja v njih kako nemško ime in če vsebina obsega plačilne naloge nemškim tvrdkam ali osebam. Cenzure ne izvajajo udeležene vojaške oblasti, marveč trgovci. Tudi pisma na Nizozemsko in z Nizozemskega vedno strožje cenzurirajo.

Bivši burski poveljnik simpatizira z Angleži.

Kapstadt, 13. septembra. (Kor. ur.) General Botha je naznanil angleškemu kralju, naj sporoči belgijskemu kralju njegovo sočutje. Ker je tudi južna Afrika v boju, stoji tudi on na njegovi strani proti skupnemu sovražniku.

Angleži nezadovoljni z vojno mornarico.

Rim, 13. sept. Londonski dopisnik »Giornale d' Italia« piše, da je angleško občinstvo razočarano, ker zaman čaka na pomorsko bitko, v kateri bi bilo nemško vojno brodovje uničeno. To čakanje je tim mučnejše, ker nemška armada trajno prodira v Francijo. Angleži čujejo tudi vedno poročila o vednih drznih sunkih nemških torpedovk; da, neko nemško torpedno brodovje je prodrlo celo angleško blokado in se je pojavilo na vzhodnem obrežju Angleške. Neprestano cincanje angleške vojne mornarice povzroča nezadovoljnost angleškega ljudstva.

Albanci slave sultanov rojstni dan.

Rim, 13. septembra. (Kor. urad.) Agenzia Stefani poroča iz Drača, dne 10. septembra: Rojstni dan sultanov se je praznoval z veliko slovesnostjo. Vojaške čete so se zbrale na trgu pred kraljevsko palačo in opravile zanj molitev. Ljudstvo pa je soglasno odgovarjalo. Voditelji komiteja so nato sprejeli notable. Mesto je bilo razsvetljeno in v zastavah. Vojaki so oddali 21 salv.

Vojaške odredbe v Bolgariji.

Sofija, 13. septembra. Na govorice, da namerava bulgarska vlada pozvati pod orožje tri letnike, je ministrski predsednik neki parlamentarni stranki odgovoril, da za zdaj tega še ne namerava. Če bi pozvali še tri rezervne letnike pod orožje, bi štela bulgarska armada 300.000 mož.

Romunsko posojilo.

Bukarešt, 12. sept. **Rumunska vlada je sklenila izdati za 200 miljonov emisij.**

Prizadevanje sv. Očeta za mir.

Rim, 13. septembra. (Kor. urad.) »Tribuna« piše, da je enciklika sv. Očeta samo predhodnik dveh važnih akcij sv. stolice za upostavljenje svetovnega miru. Sv. Oče, da bo izdal v kratkem encikliko na vse škofe rimske cerkve, v kateri bo obravnaval evropski mir. Drugič, da je dal sv. Oče iniciativo za ustavljenje sovražnosti s tem, da dela na to, da se skliče mirovni kongres. Pri slovesu, da je dal nalog kardinalom: Amette, Andrien na Francoskem, Bourne na Angleškem, Mercier v Belgiji, Piffl in Czernoch v Avstriji, da sondirajo na merodajnih mestih o razpoloženju in takoj njemu poročajo. Ravno tak nalog, da so dobili diplomatični zastopniki rimske kurije v Avstriji, na Bavarskem in v Belgiji, ki naj bi uvedli tozadevno diplomatično akcijo. Poseben nalog, da je pa dobil apostolski delegat v Waschingtonu, ki naj bi posredoval pri predsedniku Zedinjenih držav, Wilsonu, ki naj bi sklical mirovni kongres.

SV. OČE SPREJEL AVSTROOGRSKEGA VELEPOSLANIKA PRINCA SCHÖNBURG-HARTENSTEINA.

Rim, 12. sept. (Kor. urad) Sv. oče je danes sprejel avstroogrskega veleposlanika princa Schönburg-Hartensteina, v spremstvu gospodov iz veleposlaništva. Veleposlanik je sv. očetu izročil svoje poverilne listine.

Pomnožitev črne vojske.

Dunaj, 12. septembra. (Kor. urad.) **Za na bojiščih potrebne nadomestitve, ki so naravna posledica vojnih operacij, je za enkrat v veliki meri poskrbljeno. Vendar pa je dolžnost vojne uprave, da pravočasno poskrbi tudi za mogoče nadaljne nadomestitve, ki presegajo dosedanjo izmero. Vsled tega se bodo v bližnji prihodnosti mladeniči, rojeni leta 1894., in črnovojniški obvezanci, rojeni leta 1892. in 1893., v kolikor se je o njih pri naboru v letu 1914. izrekel sklep: odložiti (zurückstellen) — ki torej niso bili niti asentirani niti proglašeni za nesposobne za orožje, podvrgli črnovojnemu naboru. Tisti, ki bodo sposobni za vojaško službo, bodo v času, ki ni daleč, na podlagi črnovojniškega zakona vpoklicani v službo.**

Razna poročila.

VOJNA ZA NEMČIJO SAMOUMOR? — DEMENTI.

Berolin, 12. septembra. (Kor. urad.) »Norddeutsche Allgemeine Zeitung« piše: V Haagu izhajajoči list »Het Vaderland« je v pismu iz Pariza poročal, da se je nemški veleposlanik baron Schoen nasproti zelo znanemu francoskemu pisatelju izrazil, da pomenja vojna za Nemčijo samoumor. Veleposlanik, ki so mu članek imenovanega nizozemskega lista pokazali, je izjavil, da je ta trditev drzna izmišljotina.

IZGUBE ANGLEŽEV PO URADNEM POROČILU.

London, 12. sept. (Kor. urad) Preko Berolina se poroča: Nadaljni izkaz izgub angleških čet na Francoskem našteva: 10 častnikov in 61 mož mrtvih; 63 častnikov in 510 mož ranjenih; 61 častnikov in 3883 mož se pogreša.

POŠTNI DENARNI PROMET Z NEMČIJO.

Dunaj, 12. sept. (Kor. urad) Promet potom poštnih nakaznic z Nemčijo se zopet vzpostavi s 15. septembrom. Oddajati se bodo smele ne samo navadne, marveč tudi brzojavne poštne nakaznice. Kurz za preračunjevanje se je do nadaljne odredbe določil tako, da velja 100 K za 81 mark.

POGREB KNEZA KAROLA SCHWARZENBERGA.

Praga, 12. septembra. (Kor. urad.) Danes so na gradu Worlink brez posebnih slovesnosti položili k večnemu počitku kneza Karola Schwarzenberga, ki je na južnem bojišču padel kot žrtev vojne. Umrl je v Vukovaru na griži. Pogreba so se udeležili člani rodbine, v kolikor niso na bojnem polju. Rodbina je prejela mnogo izrazov sožalja, med drugimi od Njegovega Veličanstva ter od nadvojvod Friderika in Karola Štefana.

Dnevne novice.

+ **Posebna izdaja** velja 12 vinarjev, ker je ministrstvo odredilo, da se mora dati od prodanih posebnih izdaj po 2 vin. za vojne preskrbovalne namene. Redne številke »Slovenca« bodo kakor doslej po 10 vin.

+ **Državne sodne oblasti na Štajerskem in Koroškem** so dobile strog nalog zatreti vsako hujskanje proti katerikoli narodnosti. Taki delikti se bodo strogo kaznovali.

— **Prvi skupen pogreb padlih vojakov na dunajskem skupnem centralnem pokopališču.** Dne 12. t. m. ob 2. uri popoldne so pokopali 17 vojakov, ki so umrli v dunajskih bolnišnicah na ranah, ki so jih dobili na bojišču. V kapelici, ki je bila črno pogrnjena, je stalo 17 bogato s cvetjem okrašenih krst. Pogreba se je udeležil med drugimi dostojanstveniki tudi dunajski župan dr. Weißkirchner. Ko je neki frančiškan blagoslovil mrliče, je oddal en vod 99. pešpolka generaldešaržo.

+ **Slovenska trgovska šola v Ljubljani** prične letos s poukom šele 3. novembra. Tega dne naj se zglasijo vsi učenci in vse učenke v ravnateljski pisarni. Vpisovanje na novo vstopajočih se vrši dne 2. novembra dopoldne, sicer pa tudi pismenim potom, ako pošljejo starši krstni list, zadnje šolsko izpričevalo in 15 K na ravnateljstvo »Slovenske trgovske šole v Ljubljani« (Kongresni trg št. 2). Ostala pojasnila daje ravnateljstvo pismenim potom in bo svoječasno po dnevnikih objavilo še vse druge potrebne podatke.

— **Umrl** je v Travniku odličen član Družbe Jezusove O. Aleksander Hoffer.

— **Operna pevka gdčna Peršel** je angaževana na bosensko-herceg. hrvaškem narodnem gledališču v Sarajevu.

— **Mrzle noči v Galiciji.** Med tem ko je v naših krajih še vedno prijetno, solnčno vreme, je nastal v severovzhodni Galiciji že precej občutljiv mraz. Če hočemo naše vojake na severnem bojišču obvarovati pred mrazom z gorkimi oblačili, moramo hitro delati. Zdravniki, ki so došli z zadnjimi prevozi ranjencev, pripovedujejo, da je v Galiciji ponoči že tri stopinje mraza.

— **Poročil** se je g. Rudolf Cvetko, nadporočnik z gdč. Marilo Troštovo.

— **Poroka.** Včeraj se je poročil g. Karel Kunc, c. kr. profesor v Novem mestu z gdč. Mimico Kaligarjevo. Bilo srečno!

— **Novo petrazredno italijansko ljudsko šolo** je zgradil tržaški magistrat pri Sv. Ivanu. Šola je vzorno zgrajena in bogato opremljena ter se otvori že z letošnjim šolskim letom.

— **Procesija v Trstu.** Danes se bo vršila procesija za zmago avstro-ogrskega orožja. V procesiji, ki se prične ob 5. uri popoldne, se bo nosila tudi žara z relikvijami sv. Justa.

— **Italijanski riž za Istro.** Deželni odbor istrski se je obrnil do kralj. italijanske vlade, da bi dovolila izvoz riža iz italijanskih obmejnih krajev za preživljanje Istre. Sedaj je dospel odgovor italijanskega finančnega ministrstva, da je že izdalo potrebne ukaze na vse dotične carinske urade in da torej ni nobene zapreke preskrbi Istre z italijanskim rižem.

— **Poroki.** Dne 4. t. m. se je v Trstu poročil g. dr. Karl Pirjevec, c. kr. profesor na slov. gimnaziji v Gorici, z gdč. Ido Gombač, hčerko g. Gombača, revidenta c. kr. državne železnice v Trstu. — Dne 7. t. m. se je poročil v Trstu g. Adolf Savelli, c. kr. poštni oficial, z gdč. Lidijo Miserit, učiteljico.

— **Smrtna kosa.** V Pragi je umrl zadet od kapi znani ginekolog, dvorni svetnik, profesor dr. K. Pawlik.

— **Občni zbor »Slomškove zveze«,** ki bi se imel vršiti v začetku tega meseca, se radi vojske preloži na poznejši čas.

— **Na osemrazredni ljudski šoli pri Uršulinkah v Mekinjah** se prične šolski pouk dne 16. septembra 1914.

— **Podražitev čaja.** Te dni je imel klub trgovcev s čajem in rumom sejo, v kateri se je povdarjalo, da so skoro vse čajeve zaloge na Dunaju in v Trstu pokupile vojaške oblasti. Ker vsled vojske ne bo mogoče uvažati čaja, je pričakovati, da se bo čaj znatno podražil.

— **Mesto suplenta** na nemški realni gimnaziji v Gorici za pouk slovenščine je razpisano. Prošnje je vložiti takoj.

»Vojska bo trajala še sedem tednov.« Te dni je došla na most cesarja Franca Jožefa v Pragi stara ženica. Ker ni takoj plačala mostarine, jo je paznik zadržal. Na to mu reče ženica: »Ako bi jaz imela 80 vinarjev v žepu, kot jih imate vi, bi rada plačala novčic za staro siroto.« Paznik je nato segel v žep, izvlekel svoj denar in videl, da ima ravno 80 vinarjev. Ženica je pričela pripovedovati razne stvari, med drugimi je tudi trdila, da bo vojska trajala že 7 tednov. Paznik se je nasmejal in plačal iz svojega mostarino za staro prerokinjo. Bog daj, da bi se njeno prerokovanje uresničilo.

Iz dnevnika slovenskega junaka.

Poročali smo že, da se nahaja v bolnici II. drž. gimnazije rezervist Jožef Horvat, 27. domobranskega polka, doma iz Kamenvrha pri Zagradcu, ki je na bojišču popolno zgubil glas. Horvat je natanko popisal svoje doživljaje v vojski. Iz njegovega dnevnika prinašamo sledeče zanimivosti:

»V ogenj smo prišli 26. avgusta. Ob osmih zjutraj so pričeli leteti na nas ruski šrapneli. Mi se pa nismo pravnič ustrašili, ampak se še celo šalili. Svojemu tovarišu sem rekel: »Poglej, kako Rusi spušajo čebele na nas«. Ob treh popoldne smo se toliko približali sovražniku, da smo pričeli streljati iz pušk. Jaz sem bil dobro krit. Izstrelil sem okoli 100 patronov. Naenkrat pa pade en meter pred menoj granata, eksplodira, utrga vso zemljo, ki me je krila in me vrže kake tri metre nazaj. Ležal sem nekaj časa nezavesten. Ko sem prišel zopet k zavesti, nisem mogel več govoriti. Došli sanitetni vojak me je peljal do obvezovališča, kjer me je umil; bil sem poln prsti po obrazu. Ko sem se okrepčal so mi rekli, naj grem do prve bolnišnice. Vzel sem svojo puško in šel po cesti. Kmalu sem jo pa zavil čez nek hrib in skozi gozd. Naenkrat zagledam v daljavi štiri ruske kozake, ki so dirjali proti meni. Hitro dvignem puško v zrak in jo vržem proč. Pozaki so nato jezdili korakoma. Ko pridejo v bližino 300 korakov, hitro pograbim puško, pokleknem in pričnem streljati na nje. Dva kozaka sta padla, tretjemu sem s strelom izpodbil konja, četrti je pa pobegnil v gozd. Tudi jaz sem na to hitro odšel naprej. Posrečilo se mi je priti brez nesreče v vojno bolnišnico«.

Svoje precej obširne zapiske konča naš vrli junak s temi besedami: »Hudo je bilo, pa le prijetno. Vojak mora vse vzeti za dobro. Avstrija mora zmagati!«

Ljubljanske novice.

lj **Povsod posnemanja vredno.** Dr. Anton Heinz, vseučiliški profesor v Zagrebu, je poslal mestnemu poveljstvu v Zagrebu srbski konturni križ sv. Save z dopisom, da mu patriotična čustva ne dopuščajo nositi dalje to odlikovanje, katero naj se vrne maršalatu kraljevine Srbske. Enako so v Zagrebu vrnili svoje redove gg. Mondecar in Heinzel.

lj **Polkovnik 27. pešpolka Weber** je samo lahko ranjen in so druge govorice neresnične.

lj **Od vojakov 5. dragonskega polka,** o katerem so nekateri trosili okolu laži, da je vjet, so včeraj došle znancem dopisnice s pozdravi z avstrijskega bojišča na severu.

lj **Plačilni listki za gostilne, prodajalne in druge javne obratnice.** Deželno in gospejno pomožno društvo Rdečega križa za Kranjsko je dalo napraviti plačilne listke v korist »Rdečemu križu«. Plačilni liski so beli, imajo na čelu rdeči križ in pod križem napis: »Za junake v vojski odprimo srce in roke«. Plačilni listki se dobe v zvezkih po 100 komadov za 2 K pri vratarju g. Jeranu v deželnem dvorcu na Turjaškem trgu.

Kdor bi želel izven Ljubljane naročiti te plačilne listke, obrne naj se do predsedstva »deželnega in gospejnega pomožnega društva Rdečega križa za Kranjsko v Ljubljani«. Rojaki prispevajmo po močeh za naše junaške borilelel

Duh, ki vojaka dviga.

Po pravici se vedno trdi, da odločuje poleg dobrega orožja in izvežbanosti v vojski največ duh, ki vojake prešinja.

Jako zanimivo piše v tej stvari generallajtnant pl. Štajnecker, ki je vodil čete v vojski l. 1870./71. Par stvari iz njegove knjige, ki se dotikajo verske strani vojaka.

Iz verskega temelja, iz zaupanja v Boga črpa vojak silo in moč, da prezira smrtno nevarnost, dejstvo, ki rodi sploh vse uspehe v vojni.

Kako naj popišem utis streljanja topov? Človek mora sam to preživeti, če si hoče napraviti sodbo o tem, kakšna napetost prevzame vse živčevje, če sliši in vidi, kako ure in ure streli žvižgajo, udarjajo in eksplodirajo. Povsod na desni in na levi, pred njim in za njim. Četrt ure počitka, kar naenkrat pa šest, sedem, osem krogelj zaporedoma! Če so tudi izgube čete majhne, vendar postane človek sčasoma ves preplašen, vsled moralnega utisa teh eksplozij. Kako se mora človek skupaj vzeti, če se po takem bojnem viharju oblaki dima razprše, in se prikažejo raztrgana človeška trupla, da jih ni spoznati, če vidi, kako se silno razmesarjeni reveži komaj vlečejo iz dima. Ali pa če človek vidi, kako udari krogla v gručo tovarišev, kako jih trga, da kri enega drugega oblije. In vrh tega misel, da se človeku samemu vsak trenutek kaj takega zgodi.

To je, kakor bi presegalo vse človeške moči. Človeku pride nehote na misel, da bi bežal, bežal iz takega pekla. Ali ena misel zadržuje človeka: ostati moraš tu, ker si pri Bogu prisegel na svojo zastavo. Ne pomaga nič: umreti moreš, ampak ostati moraš. Tu ne pomaga nobeno zategovanje ust. Tu pomaga človeku samo eno: vera! Večkrat, ko sem mislil, da je z menoj pri kraju, sem posegel po svetinji Matere božje, ki mi jo je dala ljubeznjiva roka na pot v vojsko.

Lepo mišljenje, resnična hrabrost so rastline, ki uspevajo samo na veri v osebnega Boga, ki vodi našo usodo in sodi naša dela. Potem gre vojak hraber in tudi na smrt pripravljen v boj, zvest zastavi, pri kateri je Bogu prisegel.

Razlika med nemškimi in francoskimi vojaki.

Nemški duhovnik, ki je na bojnem polju piše:

Žalostno je, da ni tolpam, ki divjajo v bojnih krajih, svet niti »Rdeči križ«. Te dni so na našega štabnega nadzdravnika, ki se je peljal v avtomobilu po bojnem polju, šestkrat streljali. Tudi na poljski lazaret so franktirerji streljali. Ranjeni vojaki pripovedujejo, da se že pričenja ljudska vojska. Pohabljenec, ki se je mogel plaziti le po rokah in nogah, je bil ustreljen, ker je zavratno moril nemške vojake. Ljudje se puste ustreliti, ne da bi zahtevali duhovnika, brez molitve. Naši ljudje so osupnjeni nad tako brezbožnostjo. Neki duhovnik je pripovedoval, da je bral francoske časopise, ki se norčujejo iz Nemcev, češ, »da se plazijo pred svojim Bogom«; Francozi ne potrebujejo Boga za svoje zmage. Človek je osupnjen, ko sliši pripovedovati o taki brezbožnosti. Naši in tudi nemški vojaki so v tem oziru popolnoma nasprotni in zato jim v njihovih bojih tudi Bog pomaga.

Kako je Pariz postal trdnjava.

Pred 100 leti je bil Pariz še odprto mesto. Ponosni francoski kralji niso niti sanjali, da bi kdaj mogel priti sovražnik pred francosko glavno mesto. Napoleon I. pa, ki je svoje orožje zmagovito po svetu nosil, si ni niti predstavljal, da bi se moral kdaj pred sovražnikom umakniti v Pariz. Ko so že zavezniki zmagovito prodrli čez reko Ren, se ni mogel odločiti, da bi bil utrdil Pariz in je za obrambo mesta l. 1814. le malo pripravil. Nizek zid, ki so ga v 18. stoletju za carinsko kontrolo okolu Pariza zgradili, so nekoliko popravili in vrata zaprli.

Za obrambo je pa tudi ozemlje Pariza, tudi brez trdnjav, ugodno. Ko se je vrnil Napoleon I. l. 1815. z Elbe in je zopet pričel vojsko z Evropo, ni zamudil prilike in je utrdil Pariz na severu. St. Denis, griče Montmartre, La Vilette, Belleville in Romainville je močno utrdil.

Misel, da naj se Pariz utrdi, ni več počivala. Ko so se vrnili Bourbonci na francoski prestol, je silil maršal Gouvion na utrditev Pariza; a vprašanje je postajalo vedno bolj pereče, ko je zasedel francoski prestol Louis Philipp. Utrdbe naj bi se ne zgradile toliko za obrambo mesta proti zunanjemu sovražniku, kolikor proti notranjim sovražnikom, ki so se jih takrat najbolj bali. Kralju zvesti Francozi in konservativci so zahtevali utrdbe, da bi se prekucuhi krotili. O načinu utrdb so se prepirali 10 let. Eni so zahtevali, naj se zgradi okolu mesta nasip z jarkom, drugi so se zavzemali, naj se v širšem okrožju utrde posamezne točke. Slavni naravoslovec Arago je izkušal takrat dokazovati, da so taki forti Parizu nevarnejši, kakor zunanjemu sovražniku, ki bi mesto oblegal, ker če osvoji forte, bi iz njih na mesto streljali.

Končno so le l. 1840. pričeli graditi utrdbe in sicer enoten nasip in utrdbe. L. 1870. so bile zgradbe v notranji črti in zunanji pas 15 trdnjav dogotovljeni. Središče so tvorile utrdbe proti vzhodu, ki so bile najmočnejše in naperjene proti Nemčiji. Po izkušnjah iz leta 1870. te utrdbe niso tvorile uspešne obrambe Pariza in niso zaradi njih Nemci Pariza k predaji šele čez štiri mesece prisilili. General Totleben, slavni branitelj Sevastopolja je vprašal, ko si je ogledal utrdbe: »Ali je to vse? 48 ur potem, ko boste videli prvo prusko pikelhavbo, se mora Pariz udati.«

Po francosko-nemški vojski so Francozi vse storili, da so Pariz po najmodernejših načelih utrdili.

Francoske trdnjave se niso obnesle.

Hitro izvedene napovedane operacije nemške armade so popolnoma prekrižale francoske račune, ki so se preveč opirali na odporno silo francoskih obmejnih utrdb. Štiri velike trdnjave na francoski vzhodni meji Verdun, Toul, Epinal in Belfort tvorijo prvo obrambno črto proti Alzaciji — Loreni. Med Verdunom in Toulom in med Epinalom in Belfortom se nahaja črta močnih, deloma modernih utrdb. Severno od Verduna pa štirli vrzel, kakor tudi med Toulom in Epinalom. Proti tem verzelim je bil naperjen nemški sunek iz Luksemburga in iz Alzacije — Lorene. Nemogoče je namreč, da se sovražnik prisili, da mora ravno tam prodirati, kjer ga s trdnjavami zadržujejo. Celo mejo prav povsod utrditi, bi bilo pa blazno zapravljanje denarja in bi vrzelim je bil naperjen nemški sunek da za operacije na prostem polju preslaba. Sistem polovičnih odredb se torej na Francoskem ni obnesel. Francoska severna črta ob belgijski meji je veliko slabše zavarovana. Ravno tu so pa izvedli Nemci svoj glavni sunek. Trdnjava leži na strani, velika, deloma zastarela trdnjava Maubeuge pa tudi ni mogla dolgo nemškega ognja vzdržati. Ko so se tako slabo obmejne trdnjave izkazale, so imeli Francozi le še odporno silo druge obrambne črte, ki so jo tvorile trdnjave La Fere, Laon in Reims.

Zemljevid k kapitulaciji francoske trdnjave Maubeuge, kjer so Nemci vjeli 40.000 Francozov.

Te trdnjave so dobra, a ne popolnoma izpopolnjena opirališča, ki jih morajo braniti močne armade. Njih padec zato strokovnjakov ni presenetil.

Zakaj se vojskujejo Rusi?

Še nisem končal razgovora s Slovakom, — piše dalje v »Glosu Narodu« Kazimir Bištiga, — ko se približa vojaški zdravnik s prošnjo, da pristopim k ranjenemu ruskemu vojaku, ujetemu v bitki pri Krasniku.

Vstopim v majhno celico, v kateri so ležali štirje bolniki: eden Rus, drugi Rusin, tretji Oger, četrti Nemec. Začnem razgovor z ruskim vojakom po rusinsko, ker ne znam ruskega, no, in vendar se kolikor toliko razumeva. »Od kod ste?« — »S simbirske gubernije.« — »Imate li ženo, otroke?« — »Da, imam ženo in dvoje otrok.« — »Kaj se ti je zgodilo?« — »Imam dve krogli v nogi.« — »Ali jih še niso vzeli ven?« — »Še ne.« — »Ali se dobro počutiš tukaj?« — »O, izvrstno. Pravoslaven sem, ali poljski narod, to je dober narod!« — »Pa si streljal na Poljake!« — »Pač, ker so mi ukazali!« — Pogostim ga s cigaretami. Vzame jih, veselo zapali, a videč, da imam tobak za nosljanje, mi ponudi ruski tobak za nosljanje. Pri slovesu mi pravi: »Zakaj vendar gredo Rusi na Poljake? Saj bodo morali Poljsko dati nazaj brez vojne, četudi jo zasedejo.« Tako je govoril ranjeni Rus v Krakovu, je li tako mislil in čutil na polju bitke, — je drugo vprašanje.

Od dveh do sedmih zvečer sem obiskal vse bolnike. Povsod so ležali, ali večinoma lahko ranjeni, samo enega težko ranjenega sem videl. Imel je šest krogel v nogi in grlo prebito od krogle. Bil je to rojen Oger. Med ranjenci ne opaziš najmanjše potrtosti. Večinoma so ranjeni v levo roko ali nogo. So ranjenci vseh narodnosti, največ Rusinov. Tako naši zdravniki, kakor tudi ranjenci sami oskrbé v bitki z veliko spretnostjo ranjene. Zato se rane hitro celijo in brez velikih bolečin. Obiskuje bolne mnogo ljudstva. Gospe in gospodje hite k njim, da jim olajšajo z besedami in darili trpljenje. Bolniki jemljejo z odkritosrčno hvaležnostjo darove: kavo, čaj, limonado, pecivo, cigarete in druga darila.

Vsi ranjenci nosijo na prsih svetinjice, škapulirje, eden ranjenih ujetnikov, Poljak od Grodna, je imel ves vrat ovit z rožnim vencem. Zelo vesel je bil, da leži med Poljaki.

Izdajalski angleški instrukcijski častniki.

»Jugoslov. korespondenca« poroča iz Carigrada: V turških vojaških krogih se z začudenjem opazuje, da angleški instrukcijski mornariški častniki še vedno niso smatrali za potrebno, da odlože svoja mesta in odidejo iz turške službe, čeprav so turški častniki v svojem obnašanju nasproti angleškim častnikom nedvoumno pokazali, kaj se od njih pričakuje. Tu se je proti angleškim častnikom javno dvignila obdolžitev, da so na zaupanih jim turških vojnih ladjah še pred izbruhom vojne izvedli nezaslišan sabotažni poizkus, da bi z gotovimi manipulacijami zmanjšali akcijsko silo ladij. Ta obdolžitev se ni zavrnila, pač pa je bila na to način potrjena, da je mornariško vodstvo angleške častnike prestavilo na mesta, kjer jim je odvzet vsak vpliv. Kljub tej in mnogim drugim brezobzirnostim angleški častniki nočejo odstopiti, dasi je njihov položaj naravnost nevzdržljiv. Zadnje dni je pa veliko pozornost vzbudilo to-le: Turška vlada je dala z angleškega poslaništva s silo odstraniti aparate za brezžično brzojavljanje, ker se je angleški poslanik branil, da bi jih dal sam odstraniti. Trdi se, da je angleško poslaništvo od angleških mornariških častnikov redno dobivalo podatke o gibanju turške mornarice, ki so se potem po brezžičnem brzojavu javili dalje.

Proti inozemstvu v modi.

Dunaj, 10. septembra. Dunajska zadruga izdelovalcev oblek je že kratko pred izbruhom vojne uvedla korake, da bi se izključili belgijski, francoski in angleški tovarniški modni izdelki. Da bi se cela akcija postavila na čim širšo podlago, je predsedstvo omenjene zadruge minulo nedeljo sklicalo shod. Razni govorniki so opozarjali na ogromne svote, ki teko v inozemstvo vsled premajhne patriotične zavednosti dunajskih dam, in to za modne izdelke, ki jih v inozemstvu izdelujejo izključno avstrijski delavci. Ako si prizadevamo ustvariti svojo lastno modo na domačih tleh, ni to samo patriotično delo, marveč gre tu tudi za vprašanje, da se poživi domača industrija. Državni poslanec Friedmann je v imenu industrijske zveze podal zagotovilo, da bo ista to prizadevanje podpirala. Državni poslanec pl. Baechlé je predlagal, da se takoj izvoli odbor, ki naj izvrši vsa potrebna preddela. Ta predlog je bil soglasno sprejet in ravnotako tudi predlog, da se naprosi nadvojvodinja Cita, da prevzame protektorat, in da se odbor obrne na najbolj znane zastopnice avstrijskega in ogrskega plemstva ter dame iz finančnih in umetniških krogov s prošnjo, da to prizadevanje z dejanjem podpirajo in zanj agitirajo.

Naročajte „Slovenca“!

Vsem, ki so poznali našega ljubljenega

Štefana

profesorja v Celovcu

globoko potrti naznanjamo, da je 31. avgusta častno padel za domovino. Priporočamo predragega v blag spomin in prosimo zanj pobožne molitve.

Adamovo pri Vel. Laščah.

Zalujoča rodbina Podbojeva.

2734

OVČJO VOLNO

vsakovrstno, posebno najboljše kvalitete, kupuje po dobrih cenah 2735 3

I. Grobelnik v Ljubljani.

Vzorci in cene naj se takoj pošljejo.

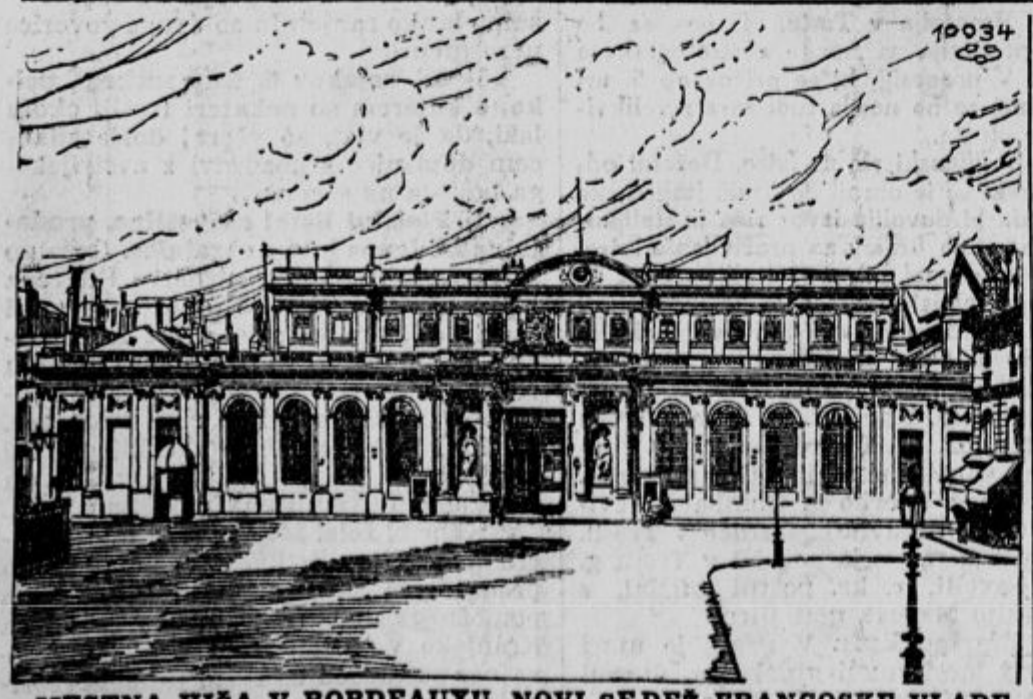

MESTNA HIŠA V BORDEAUXU, NOVI SEDEŽ FRANCOSKE VLADE.

Pariz kot trdnjava.

Izdaja konzorcij »Slovenca«. Tisk: »Katoliške Tiskarne«. Odgovorni urednik: Jožef Gostinčar, državni poslanec.